

Modele samorządności uczniowskiej w różnych krajach

Debi Roberts opowiada, jak w jej kraju funkcjonują szkolne samorzady i niezwiązane ze szkołą rady młodzieżowe. Monika Stefańska, mama Julki i Zuzi podkreśla, że w szkole córek – *North Haven School* w Calgary Alberta – praca samorządu koncentruje się przede wszystkim na działalności charytatywnej. Z kolei dr Motoi Tobita z Japonii zdradził, że w liceum, do którego uczęszczał, uczniowska organizacja nie cieszyła się zbyt dużą popularnością. O tym, jak działają samorzady uczniowskie w innych krajach, opowiedzieli mieszkańcy Wielkiej Brytanii, Kanady i Japonii.

Wielka Brytania

Debi Roberts – dyrektor *Goldratt Social Applications*, dyrektor działu szkolenia TOCfE w Wielkiej Brytanii, od 17 lat pracuje z dziećmi, rodzicami i nauczycielami, pełni także funkcję *Support Officer* – pomaga i wspiera trzy rady młodzieżowe.

W skład samorządu szkolnego w Wielkiej Brytanii najczęściej wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz i skarbnik. Role, które pełnią poszczególne osoby, mogą być przypisane w ramach prawa obowiązującego wewnątrz samorządu lub ustalone w głosowaniu przez kolektyw uczniów. Mogą także odzwierciedlać starszeństwo funkcji, tzn. przewodniczącym zostaje osoba z najstarszej klasy. Nadzór nad samorządem pełni konkretny nauczyciel. W wielu szkołach każda klasa ma w samorządzie swojego przedstawiciela, który przekazuje prośby, wnioski czy skargi kolegów na forum samorządu. W niektórych szkołach członkami samorządu automatycznie zostają klasowi gospodarze.

Jeśli chodzi o finanse, samorzady nie mają zdolności finansowej i zazwyczaj pieniądze na bieżące potrzeby generują sami, organizując na przykład myjnie samochodowe czy sprzedaż ciastek. Te samorzady, które otrzymują pieniądze od swojej szkoły, mogą je wydawać wyłącznie na działalność związaną ze szkołą.

W Wielkiej Brytanii funkcjonują także rady młodzieżowe. To grupy młodych osób, które chcą mieć wpływ na lokalne otoczenie. Rada nie jest związana ze szkołą, mimo że jej członkowie mają kontakt ze szkolnym samorządem lub są w jego składzie. Zadaniem rady jest najczęściej organizacja muzycznych/tanecznych imprez, promocja konkretnych potrzeb, np.: większe skateparki, lepsze wyposażenie boisk do siatkówki czy piłki nożnej. Ponadto koncentrują się na zwiększaniu świadomości młodzieży na temat istotnych zagadnień typu zdrowie seksualne czy osobiste bezpieczeństwo. Wiek członków rady młodzieżowej to 11-19 lat (25 lat, jeśli mają problemy z nauką lub są niepełnosprawni).

Jak to działa?

Rada spotyka się raz tygodniu, co 2 tygodnie lub raz w miesiącu, w zależności od potrzeb. Dyskutuje o problemach młodych ludzi oraz zastanawia się, jak może je rozwiązać. Członkowie rady wymyślają na przykład sposoby, jak nawiązać kontakt z innymi młodymi ludźmi, słuchają tego, co inni mają do powiedzenia. Następnie układają plan działania, który zakłada także pomoc w ubieganiu się o dofinansowanie. Taki plan jest realizowany albo przez młodzieżową radę, albo jest przekazywany osobom, które podejmują decyzje w sprawie lokalnego otoczenia – mogą to być lokalni samorządowcy, radni dzielnicy, hrab-

stwa. Inne organy, tj. policja, PCT (NHS – *National Help Service*) lub centra dla młodzieży angażowane są w działalność rady zależnie od tematu realizowanego zadania. Wszystkie rady są ponadto wspierane poprzez hufce pracy i/lub przedstawicieli lokalnego samorządu. Każda z organizacji wspierających ma kontakty z innymi organami, które są w stanie pomóc radom w ich pracy.

Japonia

Dr Motoi Tobita z Tokio – trener TOC, studiował chemię kwantową na Uniwersytecie Floryda, zaznaczył, że przysłany opis działania samorządu jest wyłącznie jego osobistym doświadczeniem. Poprosił, aby nie traktować jego wypowiedzi jako generalnej sytuacji dotyczącej samorządu szkolnego w Japonii.

Byłem przewodniczącym samorządu szkolnego w liceum. W mojej szkole praktycznie nikt nie był zainteresowany działaniem w samorządzie, ponieważ większość uczniów była zajęta intensywnymi przygotowaniem do egzaminów na studia wyższe.

Członkowie samorządu byli wyłaniany w wyborach. Jednak, jak wcześniej wspomniałem, niewiele osób było zainteresowanych kandydowaniem – na przykład na sześć miejsc kandydowało tylko sześć osób. Zatem wszyscy byli wybierani.

Generalnie niewielu uczniów utrzymywało kontakty z członkami samorządu czy kapitanami klubów. Czasem z samorządem kontaktowali się tylko gospodarze klas. Naszym zadaniem było przede wszystkim dzielenie budżetu. Całą sumę otrzymywaliśmy od szkoły, a następnie wydawaliśmy na działalność różnych klubów. To z kolei wiązało się z kontrolą wydatków każdego klubu za ubiegły rok i negocjacjami (proces negocjacji musiał być przejrzysty). Organizowaliśmy także coroczny festiwal kultury i różnorodne wydarzenia z nim związane.

Natomiast zadaniem przewodniczącego były głównie przemówienia podczas różnych okazji, tj. ceremonie przyjęcia nowych uczniów lub zakończenia nauki. Samorządem opiekował się konkretny nauczyciel.

Inaczej sytuacja wygląda w szkole podstawowej. Tam również członkowie samorządu wyła-

niani są podczas wyborów, ale konkurencja jest bardzo duża. Jednak moim zdaniem wygląda to raczej jak konkurs popularności, a nie wybór najlepszego pomysłu.

Kanada

Monika Stefańska – mama Julki i Zuzi, uczennic *North Haven School* w Calgary Alberta, Kanada.

Samorząd uczniowski w *North Haven School* w Calgary Alberta jest wybierany na rok szkolny. W wyborach bierze udział cała szkoła, ale przewodniczącym może być wyłącznie uczeń klasy VI. Kandydaci muszą otrzymać nominację – podpisy od trzech nauczycieli, a następnie wygłosić przemówienie przed całą szkołą. Ponadto mogą zorganizować własną kampanię wyborczą, wykorzystując w tym celu video, przygotowując wisiorki, koszulki itp.

W wyznaczony dzień wyborów ustawiane są urny do głosowania i sporządzona zostaje lista uczniów. Organizacja wyborów samorządowych wygląda podobnie jak w regularnych wyborach do Izby Gmin (w programie klasy VI jest wiele informacji dotyczących polityki, a przeżyte doświadczenia pomagają dzieciom lepiej zrozumieć ideę wyborów).

Spotkania samorządu uczniowskiego odbywają się co 2 tygodnie. Jego zadania koncentrują się przede wszystkim na działalności charytatywnej. Uczniowie organizują przykładowo tzw. dni motywacyjne, podczas których zakładają ubrania w określonym kolorze i w ramach zabawy zbierają pieniądze na wybrany cel. Uzyskane w ten sposób środki przekazują na przykład potrzebującej młodzieży, kupując drobne prezenty na święta i przekazują je biednym, zbierają również ubrania.

Ostatnio szkolny samorząd zorganizował Dzień Fioletowy, a zebrane pieniądze zostały przekazane na rzecz dzieci chorych na padaczkę.

Warto także wspomnieć o Dniu Kariery Zawodowej, w którego ramach uczniowie ubierają się w stroje, które będą reprezentować ich zawody w przyszłości.

Opracowała Małgorzata Gasik